



Na Prešernu Tržaški in ljubljanski dijaki s profesorji in pričevalci, ki so z mladimi delili svoje spomine in življenjske izkušnje LICEJ PREŠEREN

Prikolesarili in spoznali del zgodovine Trsta

Licej Prešeren in Gimnazija Vič Ljubljanski dijaki so se s kolesi napotili v Trst, kjer so v družbi tržaških vrstnikov spoznavali medvojno in povojno zgodovino. Posebno hvaležni so štirim pričevalcem

TRST Dijaki 3. razreda uporabnih znanosti tržaškega liceja Prešeren so nam pred časom poslali poročilo o zanimivi izmenjavi z ljubljanskimi vrstniki. Objavljamo ga v celoti.

Od četrтка, 21. maja, do sobote, 23. maja, je na liceju Franceta Prešerna potekala že druga izmenjava z dijaki Gimnazije Vič iz Ljubljane.

Skupina dijakov Gimnazije Vič je v četrtek v spremstvu dveh profesorjev, Žige Regine in Nejca Mariniča, prikolesarila iz Ljubljane do Divače, kjer jih je sprejel profesor Marko Kalc. Iz Divače so se nato skupaj spustili proti Trstu in se med spustom ustavili v Bazovici ter na bazovski gmajni in tako spoznali usodo bazoviških junakov. Pot so zatem nadaljevali mimo Šohta in doline Glinščice vse do centra mesta. Prihod v mesto Trst so sklenili s skupinsko sliko na pomolu Audace.

Prisluhnili so pričevalcem

Naslednjega dne smo se z dijaki Gimnazije Vič srečali v veliki dvorani našega liceja. V goste smo povabili gospo Danico Smotlak iz Mačkovelj, gospo Nerino Žerjal iz Brega ter gospo Olgo Lupinc in gospoda Zorana Sosič iz Opčin, ki so spregovorili o svojem otroštvu med vojno in po njej. Z zanimanjem smo prisluhnili pripovedovanju pričevalcev.

Gospa Danica nam je povedala, kako je bilo ob požigu vasi v Mačkoveljah. Njena pripoved je bila zelo doživeta. Gospa Nerina je obrazložila, kaj je pomenilo slediti pouku v italijan-

ščini. Iz pripovedovanja gospoda Zorana pa smo izvedeli tudi, kako so zavezniki po vojni postavljali in sproti pomikali mejo pri Fernetičih. Pričevalci so obujali spomine na življenje v obdobju fašizma, kako je bilo nato pod nemško okupacijo in nazadnje pod zavezniki. Vsi so se živo in čustveno spominjali dneva osvoboditve.

Gospa Olga Lupinc, ki je bila v povojnem času profesorica slovenščine na srednjih šolah pri nas, je nato opozorila na pomen gojenja slovenskega jezika. Razlagala nam je, da se moramo truditi, da se jezika dobro naučimo, ker bomo samo tako lahko kot narod uspešno preživeli.

Ob koncu pripovedovanj smo še vsi skupaj zapeli pesem Vstajenje Primorske. Zelo smo hvaležni vsem pričevalcem, da so z nami delili svoje spomine.

Po tem srečanju smo se z linijskimi avtobusi skupaj odpravili na vodeni ogled Rižarne v spremstvu profesorice Dunje Nanut.

Rižarna je bila med drugo svetovno vojno namreč edino nacistično koncentracijsko in uničevalno taborišče v Italiji. Profesorica Dunja Nanut je izčrpno razložila domačim in gostujočim dijakom in profesorjem zgodovino le-te. Izvedeli smo med drugim, da je bila to prvotno tovarna za predelavo riža. Leta 1943 pa so jo nacisti spremenili v koncentracijsko taborišče, kjer so zapirali, mučili in ubijali ter iz nje deportirali ljudi. Ogledali smo si prostore in celice, v katerih so bili zaprti jetniki, predvsem Slovenci, Hrvati, italijanski protifašisti in Judje. Obisk je na vseh pustil močan vtis, saj smo od blizu spoznali grozote vojn in seveda univerzalni pomen svobode in miru.

Po Rižarni še Narodni dom

Po obisku Rižarne smo imeli nekaj prostega časa za kosilo, nato pa smo se z avtobusom odpeljali do trga Oberdan, da bi si ogledali Narodni dom. Tam nas je pričakal zgodovinar Štefan Čok, ki nam je razložil zgodovino Narodnega doma, zgodovinski okvir obdobja, ko je bila stavba zgrajena in nato požig le-te. Povedal nam je, da se je nekoč v Narodnem domu dogajalo veliko stvari: v njem so bili slovensko gledališče, kavarna, banka, hotel in mnogo kulturnih krožkov, na katere so bili Slovenci zelo ponosni.

Italijanski meščani so seveda tako aktivno slovensko središče v centru mesta videli kot grozno in so zato pred njo dali zgraditi drugo stavbo, da bi tako zasenčili pogled s trga na Narodni dom. Tega so leta 1920

fašisti zažgali in to je bilo eno izmed prvih pomembnih nasilnih sovražnih dejanj, ki so jih fašisti storili v Italiji.

Celotni skupaj preživeli petkov dan je bil za vse nas izjemno poučen in poln globokih vtisov, saj nam je ponudil neprecenljiv vpogled v zgodovino v obdobju fašizma in nemške okupacije ter 2. svetovne vojne v naših krajih, na kar ne smemo pozabiti.

Naši gostje z ljubljanske Gimnazije Vič so se v soboto vrnili v Ljubljano, ena skupina s kolesi v spremstvu prof. Regine, druga pa v spremstvu prof. Mariniča z vlakom.

Izmenjava z vrstniki z Gimnazije Vič je bila ponovno odlična priložnost za druženje in povezovanje, hkrati pa nam je ogled ključnih zgodovinskih točk, kot so Rižarna, Narodni dom in spomenik štirim padlim junakom v Bazovici, pomagal bolje razumeti preteklost našega prostora. Pričevalci, temeljiti strokovni razlagi profesorice in zgodovinarja pa so v nas zopet prebudili globoko spoštovanje do tistih, ki so v tistih časih trpeli, ter nas opomnili na neprecenljivo vrednost miru, svobode in medsebojnega razumevanja ter sožitja med narodi.

Takšni dnevi nas ne le izobražujejo, ampak tudi osebnostno oblikujejo. Tudi zato si v prihodnje želimo še več tako uspešnih in navdihujočih izmenjav.

Zahvala gre ob koncu seveda vsem, ki so sodelovali in pripomogli k uspehu izmenjave, predvsem pa pričevalcem Danici Smotlak, Nerini Žerjal, Olgi Lupinc in Zoranu Sosič.



Koncentracija Mlade šahistke in šahisti med igro NASTJA GHERLANI

Na zgoniški osnovni šoli kraljevale črno-bele figure

Šah Učenke in učenci treh slovenskih šol so se pomerili na medšolskem turnirju

ZGONIK Kar 64 učenk in učencev Večstopenjske šole Nabrežina se je konec maja zbralo na celodnevni osnovni šoli L. K. Gorazda - 1. maj 1945 v Zgoniku, kjer je šolski prag preplaval mladostni šahovski utrip. Udeleženci medšolskega šahovskega turnirja so v duhu zdrave tekmovalnosti in strateškega razmišljanja merili svoje moči na črno-belih šahovnicah.

Na turnirju so poleg domačih šahistov iz Zgonika sodelovali še vrstniki z OŠ Virgila Ščeka iz Nabrežine ter s COŠ Stanka Grudna iz Šempolaja. Pobudo za uspešen dogodek, ki je povezal mlade upe za mejskega šaha, sta prevzela koordinator Robert Ferluga in učitelj Peter Radetič. Organizatorji so ob koncu izrekli posebno zahvalo Lejli Juretič za njeno nepogrešljivo pomoč pri sodniškem delu ter društvu Laboratorio scacchi, ki je za izvedbo tekmovanja prijazno posodilo profesionalne šahovnice in šahovske ure.

Najboljši med 64 šahisti

Mladi šahisti so pokazali zavidljivo raven zbranosti in poštenosti v šahovskih potez. Po napetih dvobojih, kjer so zmagovalci odločale sekun-

de in premišljene poteze, so si najboljše mesta priborili naslednji tekmovalci. Med dečki je Daniel Glavina (2. razred, OŠ V. Ščeka iz Nabrežine) kljub rosnim mladosti pometel z vso konkurenco. Na 2. mesto se je uvrstil Aron Pipan (5. razred, COŠ L. K. Gorazd - 1. maj 1945 iz Zgonika), na 3. Nahuel Gabrovec (5. razred, COŠ S. Gruden iz Šempolaja).

Med deklicami so prva tri mesta zasedle učenke zgoniške šole. Slavila je Reana Rojaj (4. razred, L. K. Gorazd - 1. maj 1945 iz Zgonika), druga je bila Medea Silla (4. razred, L. K. Gorazd - 1. maj 1945 iz Zgonika), tretja pa Miha Bogatec (5. razred, L. K. Gorazd - 1. maj 1945 iz Zgonika).

Ob podelitvi priznanj najboljšim na turnirju pa so prisotni z glasnim aplavzom pospremili še en izjemen dosežek. Posebna pohvala je namreč šla mladi šahistki Cassii Mazzotti, ki je na nedavnem deželnem prvenstvu zablesela in si prislužila naziv najboljše četrtle šahovnice.

Uspešno izpeljan turnir je znova dokazal, da šah med mladimi še kako živi in da se za prihodnost tega miselnega športa v slovenskih šolah najbrž ni bati.

Pravljice za otroke neslovenskih družin

TRST Otroci iz neslovenskih družin, ki obiskujejo slovenske vrte in šole, imajo tudi med poletjem priložnost, da prisluhnejo pravljici v slovenskem jeziku. V Narodni in študijski knjižnici so namreč poskrbeli za *Pravljčne minutke*, individualna srečanja s slovensko besedo za otroke, ki so do-

polnili tretje leto starosti. Vsako srečanje je namenjeno enemu otroku, zato lahko knjižničarka vsebino in tempo pripovedovanja prilagodi njegovemu znanju, zanimanju in potrebam. Starši so vabljeni, da se srečanju pridružijo in tudi sami vstopijo v svet pravljic.

Tako v Trstu kot v Gorici je ponudba na voljo od ponedeljka do četrтка med delovnim urnikom. V Oddelku za mlade bralce v Narodnem domu v Ulici Filzi bodo knjižničarke brale pravljice ob ponedeljskih in sredoah od 9. do 13. ure, ob torkih in četrčkih pa od 9. do 18. ure. Svojo *Pravljčno minutko* je treba predhodno rezervirati, in sicer na telefonski številki 040 9896153.